

Postrehy z konferencie:

BIOMEDICÍNA 21.storočia: výskum a liečba nádorov

Aula Magna JLF UK v Martine dňa 01.02.2018

Dott. David Balla, M.A. Ministerstvo zdravotníctva SR

vedie projekt "Vaše zdravotníctvo".

Téma: **Slovensko - zdravotný profil krajiny 2017**

prof. MUDr. Stanislav Špánik, CSc., štátny tajomník ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky

Téma: **Biomedicínsky výskum z pohľadu MZ SR**

Slovenské obyvateľstvo je okrem populačného starnutia charakterizované aj vysokým stupňom morbidity na závažné chronické ochorenia, najmä kardiovaskulárne a onkologické. Slovensko zaostáva za vyspelou časťou Európy v trendoch preventívnej i personalizovanej medicíny. Nevyhnutnosť pochopenia príčiny ochorení, efektívna prevencia, včasná diagnostika, moderná terapia môžu zlepšiť kvalitu zdravia jednotlivcov a života slovenskej populácie. Preto sa v súčasnej dobe vytvára v SR prostredie pre biomedicínsky výskum, vývoj a vzdelávanie na komplexné zlepšenie zdravotného stavu našej populácie. Medzi hlavné priority patrí podpora systémovej infraštruktúry pre biomedicínsky výskum vrátane biobankovej infraštruktúry.

MUDr. Viera Hlodáková, Národný onkologický register, NCZI, Bratislava

Téma: **Onkologický register v 21. storočí**

Národný onkologický register, elektronická forma onkologických hlásení.

NOR SR vznikol v roku 1976 podľa odporúčania expertov WHO. Dnes podľa kvality dát patrí do A kategórie onkologických registrov vo svete.

Od roku 2017 sú tieto "čiastkové" formuláre:

- 3 typy formulárov pre "klinikov"
 - DGO: hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom - klinicko-epidemiologická charakteristika choroby
 - OPE: hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom - chirurgická liečba/výkon
 - LIE: hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom - nechirurgická liečba
- 1 typ formuláru pre patológov
 - PAT: hlásenie o pacientovi so zhubným nádorom – histopatologická / cytologická verifikácia choroby patológom.

prof. PhDr. Róbert Babel'a, PhD., MBA, Ústav zdravotníckych disciplín, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., Bratislava

Téma: **Ekonomické aspekty zdravotnej starostlivosti o onkologického pacienta**

Náklady súvisiace s onkologickými ochoreniami:

- 2009: náklady na rakovinu v EÚ - 126 mld. EUR
- 2009: náklady na zdravotnú starostlivosť pre pacientov s rakovinou - 51 mld. EUR (40%)
- Náklady na rakovinu na jedného občana EÚ v priemere - 102 EUR (16 EUR Bulharsko, 184 EUR Luxemburg)
- Strata produktivity kvôli predčasnému úmrtiu - 42,6 mld. EUR
- Strata produktivity kvôli práceneschopnosti - 9,43 mld. EUR

Náklady na MM na Slovensku v r.2017 (prípadová štúdia):

- diagnostika.....1%
- hospitalizácia.....4%
- špeciálne zákroky.....8%
- celková terapia.....21%
- nepriame náklady.....66%

Nárasty miery prežitia v rokoch 1990 až 2011:

- Mnohopocetny myelóm.....60%
- ostatne druhy rakoviny.....15%
- leukémia.....36%
- rakovina prostaty..... 7%
- rakovina prsníka.....6%
- melanóm.....4%

Do roku 2050 bude na jedného dôchodcu len:

- SVET 3,3 pracujúcich ľudí (dnes 20-64)
- EURÓPA 1,9 pracujúcich ľudí (dnes 20-64)

Dôležitá udalosť: 2008: lenalidomid, prvá "state-of-the-art" farmakoekonomika podaná na MZSR

JUDr. Katarína Fedorová, PhD., Právnická fakulta Trnavskej univerzity, Trnava, Združenie pacientov s hematologickými malignitami, Bratislava

Téma: **Čo trápi onkologických pacientov: pohľad právnika**

Zdravotná starostlivosť verus sociálne zabezpečenie:

- zložitosť a nezrozumiteľnosť - opakované posudzovanie zdravotného stavu rôznymi subjektmi podľa rôznych zákonov,
- nedostatky právnej úpravy - terminologické a obsahové rozpory, neurčité pojmy
- nejednotná aplikácia zákonov - rozdiely v rámci regiónov, aj v činnosti jednotlivých úradov
- financovanie systému - neposkytovanie zákonom garantovaných služieb, na ktoré nie sú prostriedky
- nedostatočná informovanosť vs. neochota informácie poskytovať

PhDr. Zuzana Ondrušová, Klinika hematológie a transfuziológie LF UK, SZU a UNB

Téma: **Potreby onkologických pacientov na Slovensku a možnosti ich napĺňania z pohľadu psychológa**

Psychoonkológia je potrebná pre pacientov, ich blízkych a zdravotníkov. Špecificky je zameraná na prácu s úzkosťou, strachom, hnevom, bolesťou, izoláciou, depresiou s cieľom zlepšiť kvalitu života pacienta a jeho okolia.

Samostatnou kapitolou liečebného procesu onkologického pacienta je alternatívna a komplementárna medicína.

MUDr. Janka Zálešáková, predsedníčka Asociácie slovenských kúpeľov

Téma: **Liečebné kúpele v Európe – miesto efektívnej prevencie a edukácie onkologického pacienta**

1. odporúčania FMCR z r.2007 pre prevenciu nádorových ochorení:
 - zostať štíhly, s BMI 21-23

- byť fyzicky aktívny aspoň 30 minút denne
- vynechať sladené nápoje a znížiť konzumáciu energeticky bohatých potravín
- jesť veľké množstvo rôzneho ovocia a zeleniny, strukovín a celozrnných potravín
- znížiť dennú konzumáciu alkoholu na maximálne dva poháre červeného vína u mužov a jeden u žien
- znížiť konzumáciu červeného mäsa (hovädzie, jahňacie, bravčové) na asi 500g/týždeň
- znížiť konzumáciu solených potravín
- nepoužívať suplementy výživy na prevenciu rakoviny
- matky by mali svoje deti dojčiť 6 mesiacov
- pacienti, ktorí sa liečili na rakovinu, by mali prísne dodržiavať uvedené odporúčania

2. kúpeľná starostlivosť pre onkologických pacientov do 24 mesiacov od ukončenia komplexnej onkologickej liečby (vrátane chemoterapie, rádioterapie), bez akýchkoľvek známkov recidívy ochorenia.

- Návrh na kúpeľnú starostlivosť vypisuje onkológ, všeobecný lekár.
- Diagnózy: C00-C97, D00-D09. Plne hrazená kúpeľná starostlivosť typ A.
- Trvanie pobytu: 21 dni.

RNDr. Ján Sedlák DrSc., Nadácia Výskum Rakoviny, Ústav experimentálnej onkológie BMC SAV

Téma: Experimentálny výskum v onkológii na Slovensku – špecifiká a priority smerovania

Slovenský onkologický výskum je rozdrobený. Je potrebné vytvorenie koordinačnej autority, napríklad formou štátneho programu pre onkologický výskum s cieľom zvyšovať kvalitu zdravotnej starostlivosti a dosiahnuť zvýšenie dĺžky života v zdraví alebo primeranej kvality života, kde výrazne zaostávame za európskym priemerom.

Zhrnutie:

Pacient nemá byť na konci snaženia, ale ústrednou témou biomedicínskeho výskumu.

Je jeho súčasťou, a to v celom procese výskumu, počnúc prípravou, v čase realizácie, až po ukončenie výskumu - optimálne s prenosom výsledkov do praxe.

prof. MUDr. Michal Mego, DrSc., prednosta na II. onkologickej klinike LFUK a NOÚ a vedúci jednotky translačného výskumu.

Téma: Klinický a translačný výskum v onkológii na Slovensku – špecifiká a priority smerovania

Východiská:

- v súčasnosti sú de facto jediným signifikantným zdrojom príjmov nemocníc zdravotné poisťovne
- chýba ekonomická motivácia vedenia nemocníc podporovať výskumno-vývojové aktivity na ich pôde
- klinický výskum resp. klinické štúdie sú priamym pozitívom pre pacienta, nepriamym pre spoločnosť
- dostupnosť inovatívnych liekov pre pacientov
- šetrenie nákladov zdravotných poisťovní, nemocníc

Druhou časťou konferencie tzv. OKRÚHLY STÔL bola diskusia odborníkov a osobností na tému:

Čo potrebuje biomedicínsky výskum a systém zdravotnej starostlivosti v horizonte do roku 2030 na naplnenie idey komplexnej starostlivosti o onkologického pacienta?

Tému moderoval RNDr. Ján Sedlák, DrSc.

Otázky z publika sa kumulovali do témových otázok, na ktoré odpovedali odborníci okrúhleho stola.

Význam témy zvýraznili osobnosti:

Ing. Erika Jurinová - županka Žilinského samosprávneho kraja

Ing. Eva Kováčová - výkonná riaditeľka n.o. Liga proti rakovine

prof. MUDr. Ján Danko, CSc., dekan Jesseniovej lekárskej fakulty UK a hositeľ konferencie.

Zúčastnil sa aj **hlavný odborník MZ SR pre odbor patológia, prof. MUDr. Lukáš Plank, CSc.**, držiteľ ocenenia Krištáľové krídlo v kategórii Medicína a veda.

Za pacientske organizácie sa zúčastnil **Ing. Milan Petrovič zo Slovenskej myelómovej spoločnosti.**

Počas konferencie nahrávala RTVS rozhovory s účastníkmi konferencie.

<http://www.nvr.sk/assets/Uploads/Bio-R.-Babela.pdf>

<http://www.nvr.sk/assets/Uploads/Bio-D.-Balla.pdf>

<http://www.nvr.sk/assets/Uploads/Bio-J.-Sedlak.pdf>

Pre SMyS zapísal: M.Petrovič

